

Tjänsteskrivelse

2026-09-11

Handläggare:

Caroline Engberg, Martin Wagner
026-17 80 00
caroline.engberg@gavle.se
martin.wagner@gavle.se

Diarienummer: 26ON245

Nämnd:

Omvårdnadsnämnd

Yttrande – Granskning av avtalsförvaltning och avtalsuppföljning av privata utförare

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Sammanfattning av ärendet

PwC har på uppdrag av revisorerna i Gävle kommun genomfört en granskning av avtalsförvaltning och avtalsuppföljning av privata utförare. Granskningens syfte har varit att bedöma om omvårdnadsnämnden och arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden säkerställer en ändamålsenlig verksamhet av avtalsförvaltning och avtalsuppföljning av privata utförare med tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna vill ha ett yttrande från omvårdnadsnämnden med kommentarer till samtliga rekommendationer senast den 30 september.

Bakgrund

Nämnden har tagit del av granskningen och noterar revisorernas bedömning och därtill rekommendationer. Utifrån detta önskar nämnden lämna kommentarer.

Granskningen avser avtalsförvaltning och avtalsuppföljning för privata utförare under 2025. I granskningen har även en bedömning av huruvida nämnden har rutiner och processer som möjliggör upptäckt av välfärdsbrottslighet och andra oegentligheter vid avtalsuppföljning. Under perioden 2025 har den lagstiftning som omger området förändrats och nya lagar har tillkommit som också påverkar kommunens ansvar gällande brottsförebyggande åtgärder, krav på myndighetssamverkan samt förtydligande inom kommunen avseende exempelvis attest.

Omvårdnadsnämnden har under 2024 och under 2026 hävt avtalen med totalt tre hemtjänstutförare på grund av omfattande brister avseende kvaliteten i verksamheterna, men också kopplat till misstanke om manipulation med tidsregistreringen. Det vill säga det som ligger till grund vilka belopp som företagen fakturerar kommunen. Från 2024 och fram till dags dato har processer etablerats som möjliggjort upptäckt av misstänkt välfärdsbrottslighet. Men att dessa processer och etablerade arbetssätt ska vara tillgängliggjorda och synliga i form av rutiner i ledningssystemet är inte möjligt utifrån arbetets karaktär. Därav delar inte nämnden revisorernas bedömning av fråga 5.

Nämnden vill även tillföra att granskningens bedömning att avtalsuppföljningen bedrivs i form av "tillitsbaserad uppföljning" måste nyanseras. Det är ett faktum att välfärdssystemet i Sverige traditionellt bygger på tillit och detta gäller alla utbetalande aktörer (myndigheter och kommuner). Den nyansering och motreaktion som skett de senaste åren med fokus på fenomenet välfärdsbrott - där en aktör genom olika typer av angrepp utnyttjar välfärdssystemet som sådant - är en välbehövlig motreaktion och korrigering av samhället inklusive Gävle kommun och välfärdsnämnderna.

Samtidigt måste nämnden även poängtera att fenomenet välfärdsbrott inte är ett brott i sig utan består av olika typer av brott och utnyttjanden av välfärdssystemet. Själva avtalsgranskningen är endast en delmängd i arbetet mot att förebygga och motverka s.k. välfärdsbrott. Rutiner för att förebygga felaktiga utbetalningar har funnits och finns redan i olika former som genom exempelvis attestrutiner, olika typer av för- och efterkontroller såsom t ex granskning av fakturaunderlag i olika sammanhang, granskning av grundläggande kvalitetsrapportering i olika former. Således förekommer alltså granskning och olika typer av kontrollmoment rutinmässigt utifrån andra lagkrav och beslut.

Rekommendationer från granskningen:

- **Att årlig uppföljningsplan av privata utförare upprättas och antas av respektive berörd nämnd avseende år 2026**

Nämnden instämmer och planen för 2026 kommer att gå upp som kommande beslut på nämnden i september. Därefter avser nämnden att planen årligen ska antas inför kommande år på sista nämndssammanträdet för året.

- **Att se över organisationen för avtalsuppföljning utifrån verksamhetens förutsättningar och behov**

Det genomförs löpande bedömningar av hur avtalsuppföljningen organiseras. Efter berörd granskningsperiod (2025) så har avtalsuppföljningen utvecklats ytterligare. Exempelvis arbetar ett tvärfunktionellt team med vissa prioriterade avtalsuppföljningar. Därtill bör nämnas att förvaltningen från 260101 har inrättat en tjänst som strateg mot välfärdsbrott som samordnar arbetet med uppföljning både internt och externt med andra myndigheter.

- **Att säkerställa att avtalsuppföljning sker i enlighet med gällande avtal och styrdokument**

Revisorerna lyfter i granskningen *Rutin för klagomålshantering*. De verksamheter som granskas arbetar utifrån SOFS 2011:9 (undantaget Vuxenutbildningen), vilket är det ramverks som styr kvalitetsarbetet. Det innefattar krav på ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, processorientering, riskbedömningar och dokumentation. I detta ingår den nämnda rutinen som en delmängd, men nämnden bedömer att även andra rutiner torde ha större relevans i sammanhanget. Exempelvis *Rutin för social dokumentation* som legat till grund för kvalitetsavvikelser i samband med avtalsuppföljning och även vid hävning av avtal. Men även *Rutin för insatsregistrering TES* som ligger till grund för företagens fakturering till kommunen och där avvikelser från rutinen leder till felaktig och i vissa fall oegentligheter i faktureringen. Nämnden kan konstatera att kommunen som helhet till stor del saknar strukturer för att möjliggöra och säkerställa att privata utförarna av kommunal verksamhet kravställs på samma vis i avtalsskrivning som egenregi (avseende måluppföljning etc). Att det tas höjd för i arbetet med ny styrmodell är en nödvändighet

- **Att säkerställa att uppföljning av privata utförare inom vuxenutbildningen sker i enlighet med gällande avtal och styrdokument**

Nämnden ser inte relevansen i att ha detta som en separat rekommendation utan borde ingå i punkten ovan.

- **Att upprätta och rutiner och processer avseende systematiskt stöd i att förebygga och upptäcka välfärdsbrott eller andra oegentligheter inom ramen för avtalsuppföljning.**

Denna del är apart i revisionens granskning då arbetet mot välfärdsbrott omfattar många perspektiv och där själva avtalsuppföljningen endast är en delmängd.

Nämnden har redan, vilket även kommunicerats i olika sammanhang, initierat ett arbete med att införa och implementera det metodstöd som SKR arbetat fram (Kompassen). Nämnden kommer även se över behovet att ta fram ett övergripande strategi- och styrdokument för hur arbetet med uppföljning av utförare ska ske. Nämnden vill även poängtera att detta – arbete mot välfärdsbrottslighet - är en kommunövergripande fråga. Nämnden förfogar inte över alla resurser eller har förmåga att påverka andra resurser exempelvis som kommunövergripande arbete, system eller styrdokument i denna fråga.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Omvårdnadsnämnden har ålagts yttra sig genomförd granskning av avtalsförvaltning och avtalsuppföljning av privata utförare.

Yttrandet hanteras av Omvårdnadsnämnden vid sammanträdet den 22 september 2026. Martin Wagner, strateg för kvalitets- och verksamhetsutvecklare samt Caroline Engberg, t f sektorchef, har varit ansvarig handläggare i ärendet.